

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . . 3 ft.
 Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyagiak a laptulaj-
 donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyitlér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyom-
 dászatjában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Magunkhoz szólok.

(Vége.)

Van még más sötét oldala a mi népiünknek.

A fentebb leírt állapot inkább a szegény vidékbeli gazdákra illik. A Duna, Tisza vidékein nagyobb határokkal rendelkeznek a falvak, nagyobb földbirtok jutott egy-egy gazdának, de azért a gazdasági tudomány erre se sokkal áll magasabb fokon a földművelő nép közt. E vidéken se fogják fel teljesen, hogy a föld jövedelme első sorban a rajta folytatott gazdálkodástól függ. Megelégednek két garassal ott, a hol okszerű gazdálkodással két frt jövedelmet csinálhatnak.

Annaira ragaszkodnak a nagyapák rendszeréhez, hogy még csak meg se próbálják azt alkalmazni, amit a tudomány hirdet. E mellett legtöbb helyen elharapódzott az okatlan fényűzés, rájuk ragadt az urhatnomság, mivel ezt a tudomány nélkül is el lehet sajátítani az uri osztálytól. Egy szóval mértékletesség, rend, szorgalom és gazdasági ismeretekben még sok közöttük a kívánni való. Ez az oka, hogy a nép vagyonság tekintetében korántsem áll ott, a hol a föld termőerejénél fogva állhatna. A német faj e tekintetben itt a magyar haza földjén is előbb áll, jobban boldogul, mint a magyar vagy más nemzetiségű. Nézzük csak meg a közénk ékelt német falvakat, láthatjuk azoknak viruló határait, csinos és tiszta udvarait, rendezett utcáit, jól táplált állatait; végül az elégedett arcu népet. Mig számátalan magyar vagy bunyevác és szerb taluban ha végig megy az idegen, láthat rozszant, sáros színű viskót eleget, láthat szeméttel behordott utcát, tisztátalan háztájukat, szegénységben sínlődő lakosokat.

A mi népiünk jellemében sok hiba, sok ferdeség van, a melyek keserű gyümölcsöket teremnek anyagi és erkölcsi életünkben. Ez a keserű gyümölcs a szegénység és erkölcsi romlottság. Ezek után a végpusztulás következik.

Pedig a magyar nép tud és bír dolgozni, ha akar. Munkaidőben kora reggeltől késő estig képes vágni a földet, de mit ér, ha nincs se ismerete, se kitartása, se takarékosági hajlama. Mit ér, ha egész heti fáradságát, kereményét egy vasárnap eldorbézolja a koresmában! vagy mit ér más helyen a gazda fáradsága, mit egy nyáron összerakott, ha azt ostobaságra ki kell adni; ezüstgombos mándli, prémes májka, selyemruha, piros harisnya, sárga papucs, piszkos láb s a többi mind úgy nem összeillők ezek, mint sok más gyengeségek. A hol nagy szegénység nincs a magyar földművelő osztálynál, ott az esztelen fényűzés és gondatlan pazarlás és utcai ordító henyekedés, ezek a pusztító férgek döntögetik apránként a családok jólétének virágos fáját.

Aztán hangzik a panasz, kiabál az elégedettség, mikor érzik, hogy sülyed a hajó, fogy a pénz és nő az adósság. Az ember a maga tudatlanságának és hibáinak igen jó ügyvédje. Nem is kárhozná magát a világerő sem, hanem oda állítja bűnbaknak az időt, a sorsot és különösen az adót.

Pedig nem az adó sujt ám bennünket legjobban, hanem hátramaradásunk, közönyös lustaságunk és erkölcsi gyengeségünk. Én nem mentem az államot sem, mert csakugyan elég magasra csigázta az adókat; de fel tudom azt fogni, hogy a mi államunk egypár évtized alatt annyit haladt, a mennyit más nemzet száz meg kétszáz év alatt. Erre a nagy haladásra sok pénz kellett és most is kell; mert az állam a külföldi művelt nemzetekkel versenyre akar lépni, nem lehet azoktól elmaradni.

A nagy hiba ott van, hogy az állam mig kifelé haladt a kultura terén, azalatt nem gondoskodott eléggé, hogy a nép idebent szinte lépést tartson a külföld művelt népeivel. Mezőgazdasági ügyünk éppen úgy elmaradt, mint az ipar, meg a kereskedelem. Mindenben felülmúlt a külföld, de azért fényeskedni, kényelmeskedni csak úgy szeretünk, mint a külföld.

A külfény ránk maradt, de az ő szellemi világuk ismeretlen maradt előttünk. Bizonyos az,

hogy az állam túlköltekezett számítás nélkül és ebben utánna ment minden gazda számítás nélkül.

De ne bántsuk a politikát. Fáj ebben a kérdésben a magasabb politikusok feje is; igyekeznek most már mindent elkövetni, hogy haladjon és tanuljon a nép.

De hát hiába iparkodik a mester, ha a tanuló tanulni nem akarnak!

Sz. J.

A lidérc nyomása.

Sínylődtünk, tespedünk, mint a hosszan haldokló. Valami láthatatlan lidérc nyomja vállainkat, melyet magunkról lezárni nem vagyunk képesek, pedig valamenynyien érezzük a nyomás súlyát.

Bármerre tekintünk, mindentit a súlyos nyomás következményeit látjuk úgy egyeseken, valamint az össz-társadalmon.

Mindegyik szabadulni akar a láthatatlan nyomás alól, de nem képes rájönni a nyitjára annak, hogy miként lehetne ezen nyomástó súly alól szabadulni; pedig ennek terhe alatt a végtelenségig nyögni nem lehet és nem is szabad; mert az összes társadalom össze fog roskadni nyomása alatt, hogyha nem gondolkozunk a szabadulási módok felett; pedig szerintünk az nem oly igen nehéz, hogy a szabadulásra alkalmas módokat nem lehetne kitalálni, hogy ha komolyan akarjuk, csak egy kissé bátran és józanul kell gondolkodni s nem szabad kétségbe esni a jobb jövő felett, mert ez be fog következni, ha komolyan akarjuk és józanul gondolkozunk; pedig komolyan akarunk és józanul gondolkozunk kell is, hogy jobb jövőnk legyen a multnál.

Legelsőbb azon kell igyekeznünk, hogy visszaállítsuk háztartásunk rendes mérlegét; ne költünk többet, mint amennyit bevesztünk. Mellőzzük a lukszust és az idegen divatot; de fedezzük szükségleteinket hazai termény- és iparcikkekből; ne adjuk drága pénzünket az idegen termény és iparcikkéért; ne boldogítsunk idegen termelőket és iparosokat vérizzasztott filléreinkkel. Hozzuk be a magyar divatot. Igyekezzünk az erkölcsiséget úgy kint, mint bent a családokban meghonosítani. Ne káromoljuk, de imádjuk azt, aki bennünket éltet és fentart. Szoktassuk gyermekeinket a vallásos erkölcsökre és a munkára kivétel nélkül, nem a vállalatlanosság és semmittevésre; mert most csakis a munka által lehet boldogulni, és a munka: nem szegény; de dícsőség és haszon. A munka nélkül elősdi, ha vagyunk volt, azt könnyelműen elprédálva, a társadalom terhére és az emberiség szegényére válva, valódi naplopókká lesznek. Igyekezzünk megszokni a takarékos-ságot és megvetni az örültes költségeket; mert aki többet költ, mint a jövedelme, az okvetlen nyomorult koldussá válik, előbb vagy utóbb is kénytelen lesz mások kegyeire, vagy erőszakos más vagyonának elvitelére szorulni, esetleg nyomorult életének önkézzel végét vetni és örökké elkárholni. Igyekezzünk kulturgazdaságot kultiválni, ipar- és kereskedelmet fejleszteni; mert csak ez által fogunk az óhajtott vagyonsodáshoz jutni. Tanítsassuk gyermekeinket szakiparosok és szakkereskedőknek; mert ezek vannak hivatva hazánk vagyonsodását és hazánk jövő boldogságát megteremteni. Döntsük el a fő- és középnemisi osztályt, valamint a demokracia között létező válaszfalat, melyek együttes haladásunk legfőbb akadályai, és tekintjük azt, hogy mi mindnyájan emberek és e drága hon egyenlő fiai vagyunk, kik annak jó vagy balsorsában egyformán osztozkodni kénytelenek vagyunk, tehát kivétel nélkül mindnyájunknak azon kell igyekeznünk, hogy örökös jólétünk legyen. Ekként remélhetjük csak, hogy a láthatatlan lidérc nyomása alól fel fogunk szabadulni; de másképp nem.

Ha mindezeket megtesszük, akkor okvetlen megszabadulva a lidérc nyomástól, oly boldogul fogunk élni, mint egy más ország népe sem.

De hát a mostani helyzetünket és viselkedésünket tekintve, arra gondolni sem lehet, hogy valaha jobb jövőt érhesünk, sőt ellenkezőleg, el fogunk pusztulni nyomatlanul a föld színéről.

Ahol az örültes külföldi cikkekre való költsékezés, az idegen lukszus és divatutánzás, csak eltilónítás, embertárs megvetés, urhatnomság, vallástalanosság, erkölcselenség, munkátlanosság, a más vagyona utáni sóvárgás, megbízhatatlanság, ipari és kereskedelmi fejletlenség ural-kodik: ott jölet nem remélhető, ott az általános pangás és pusztulásnak kell bekövetkeznie.

Ezek mind oly tényezők, melyeket komolyan fontolóra kell venni és azok megszüntetésén kell testtel-lel minden honfi és honleányunk kivétel nélkül fáradoznia vállatve, hogy ha azt akarjuk, hogy a magyar haza, mint nagy és erős, örök időkre fenálljon és benne a magyar nemzet boldogul élve: uralkodjék.

A mostani idők sokkal súlyosabbak, mint a milye-nek II. Endre, IV. Béla, avagy Dobzse László uralko-dása alatt voltak. Mert akkor többnyire az idegen és látott ellenséggel kellett küzdenie a magyar nemzetnek; mig ellenben most, most: a vállalatlanosság, az erkölcselenség, az esztelen pazarlás, a megbízhatatlanság, az idegen divat, az örültes lukszus, a nagyzás, az urhat-nomság, a téglenség, a munka szegénylése és a kasztlak között létező korlátok ellen kell küzdenünk, ami igen

sok és nagy erőfeszítést igényel minden egyestől, úgy a nagyoktól, valamint a serülő ifjaktól, nemi különbség nélkül. Tehát vállatvetett szorgalommal és kitartással kell küzdenünk, hogy haladásunk, vagyonsodásunk, megerősödésünk és boldogságunk gátjait ne csak megtörjük, de végképen egyszer és mindenkorra megsemmisítsük.

A Jerichót kerítő falak már lassan repedezni kezdenek s reményünk lehet, hogy nem sokára össze fognak dőlni, legalább ennek tekinthető az egyes arisztokratához magukat számítani szerető családok fainak ipar- és kereskedelmi pályára való képezetése. Ott van Hunyadmegyében Felső-Szálláspatakon Kemény Miklós báró bejegyzett vegyes-kereskedő. Ugyhisztük, hogy ez nem lesz első és utolsó arisztokrata családból bejegyzett kereskedő vagy iparos; mert a legnemesebb foglalkozás a munka. Krisztus is azt mondta: aki nem dolgozik, az ne egyék.

Reméljük és hisztük is, hogy a lankadatlan kitartás és a szorgalom meg fogja szűlni az óhajtott eredményt, csak erősen kell akarnunk.

Bereghy Endre.

ELŐFIZETÉSRE FELHÍVÁS

BÁCSKA
 XII. évfolyamára.

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre . . . . 6 frt.
 Fél évre . . . . . 3 frt.
 Negyed évre . . . . 1 frt 50 kr.

Neptanítók számára:

Egész évre . . . . . 4 frt.
 Fél évre . . . . . 2 frt.
 Negyed évre . . . . . 1 frt.

Előfizetési pénzek Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájába küldendők.

Hirek.

Ujévi tisztelgések. A vármegyei és városi tisztikar, régi kegyeletes hagyományához híven, ez idén is tisztelgett a vármegye és város méltóságos főispánjánál. A tisztelgés igen bizalmas és kedélyes fesztelenséggel folyt le, méltó képmása gyánánt annak a szívélyes és benső viszonynak, mely e tisztikarok és Oméltósága között fönáll. A vármegye részéről Schmausz Endre alispán, a város részéről dr. Csíhás Benó volt a szónok. Ez utóbbi urak e tisztelgésről visszatérve hivatalos helyiségeikbe, mindketten a saját vezetéstik alatti tisztikarnak üdvökívánatait fogadták.

Változások a honvédségnél. Felsőkubini és deményfalvi Kubinyi János altábornagy, a szegedi VI. honvéd kerület parancsnoka, a pesti kerülethez és helyette a szegedi kerülethez karstenfelsi Pacor Kálmán vezérőrnagy lett áthelyezve. — A védőtörvény alapján a közös hadsereg tartalékából a 6. honvéd gyalog feldandár helybeli 2-ik zászlóaljának szabadságot átományába december hó végével áthelyeztetek: Hödl Fridolin, Mihály Sándor és Fodor Károly szab. áll. hadnagyok és dr. Sztrilich Antal szab. áll. főorvos.

Személyi hír. Uher Vilmos őrnagy, a kebelbéli honvéd zászlóalj új parancsnoka, tegnap csütörtökön megérkezett. Isten hozta nálunk!

Kinevezés. A zombori kir. törvényszék elnöke Bikár Sándor ügyvédjelöltet a vezetése alatti törvényszékhez díjas joggyakornoknak nevezte ki.

Kinevezés. A szegedi m. kir. pénztügyigazgatóság Schwarz Kálmán palánkai m. kir. adóhivatali gyakornokot a panaszovai m. kir. adóhivatalhoz VI. oszt. adótitstté nevezte ki.

Kinevezés. A pénztügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Vass János új-palánkai V. oszt. vámmellenőrt, a csikgyimesi vámhivatalhoz IV. oszt. ellenőrré nevezte ki.

Karácsonyfa. A zombori jótékony magyar nőegylet karácsonyfájához, melyen 122 iskolás szegény gyermek felruházott, még a következők járultak hozzá: Falcione Nándor 5 frt, Mihály Jánosné 2 frt, Tunner Nándorné 2 frt, Kohut Nagy Ilka 1 frt, Szupek Ede (viaszgyertyák a karácsonyfára) 40 kr, Belt Sebestyén 122 kalács a karácsonyfához (12 frt 20 kr). A leánykák ruháit varni szivesek voltak: Barthal Stefánia 3 öltözetet, Wundszám Karolina 3 öltözetet, Wolf-Esztergamy Mária 5 öltözetet és 37 kötényt, Bán Hermína 4 öltözetet, Császár Gyuláné 4 öltözetet, Stverteczky-Szaich Auguszta 2 öltözetet, Rell Julianna 2 öltözetet, Paresetics Fanni 2 öltözetet, Milassevics Sándorné 2 öltözetet, Milassinovics Konstantinné 2 öltözetet, Vojnits Zsigmondé 1 öltözetet, Városy Lászlóné 1 öltözetet, Vesztergamy-Vidákovics Fanni 1 öltözetet, N. N. 3 öltözetet és egy kötényt. Fogadják a kegyes közreműködők és szives adakozók, a szenvedő emberiség nevében, a nőegylet hálás köszönetét. Zombor, 1888. december 25-én. Esztergamy Borbála, nőegyleti elnök.

A szabadkai ügyvédi kamara dr. Goldstein Ignác zombori ügyvédét Zombor székhelyre fölvette.

Bücsü-estély. A féldandár- (ezred-) parancsnoki minőségben Nagy-Kanizsára távozó Bibra Frigyes báró honvéd-alezredes tiszteletére szerdán, a színházvendéglőben rendezett bücsü-estély a katona tisztikar részéről impozáns és igazán ünnepies kifejezése volt annak az őszinte tiszteletnek és ragaszkodásnak, mely a bálványozott parancsnokot és az igazi bajtársat Zomborban közel kilenc évi itt tartózkodása alatt környezte. A honvédség tetteles és szabadságot állományu tisztikara, valamint a 23-ik gyalogsorezred Zomborban állomásozó tisztjei és a esendőr-tisztek teljes számban megjelentek az estélyen, és pedig a nős tisztek nejükkel. A jelen voltak száma meghaladta a 80-at. A távozó alezredes először Pöschl Gusztáv, honvéd százados köszöntötte fel, szépen méltatva azt a páratlan jó akaratot, igazságszeretetet és lovagias modort, mely a távozóknak, mint parancsnoknak és bajtársnak oly kiváló tulajdonai, aztán utalt arra az általános tiszteletre és szeretetre, melyet a nemes báró és keves családja a farsas életben mindenkitől, kinek csak alkalmá volt velük érintkezni, oly méltóan kiérdemelt. Utána a bücsü-alezredes mondott a meghatottságtól remegő hangon köszönetet a tisztelet és ragaszkodásért, mellyel őt és családját kitüntették, s lelkes szavakban vett búcsút zászlóalj tisztikarától is, melyet atyailag szeretett, reményének adva kifejezést, hogy az a sok ezer ember, kiknek Zomborban léte alatt parancsnoka volt, veszély esetében dicsőséggel állja meg helyét a királyért és hazáért. Még Pachter Hermann es. és kir. őrnagy mondott a távozó családra egy szép felkösztöntést s ezzel az általános elismeréssel hallgatott tisztek sora véget ért. Az ünnepeket család eltávozása után a társaság egy része táncra kerekedett, melynek hajnali 4 órakor szakadt vége. Megemlítjük még, hogy Bibra alezredes ur holnap, azaz szombaton, a délelőtti 11 órakor induló vonattal távozik városunkból. Kisérje áldás életét és működését.

E. M. K. E. lobogójára Ó-Sztapáron Szedresy Károlyné gyűjtő-ívén adományoztak: Brezsovszky Milica 2 frt, Sztankovics Katica 1 frt, Sztankovics Vukoszlava 1 frt, Szedresy Károlyné 1 frt, Pulchord Ilona 50 kr, Józsis Ferencné 50 kr, Simits Lajos esendőr őrsvezető 50 kr, öz. Palásti Kálmáné 50 kr, Bonyevesev Szimoné 1 frt, Kovács Mila 1 frt, öz. Nikolits Dávidné 1 frt, Momirovits Szimilyana 1 frt, Nikolits Mária és Aurel 50 kr, Schuller Mór 50 kr, Popovits Mitóné 50 kr, Gyurisits Joca 1 frt, Iljevits Alexandra 1 frt, leányiskola növendékei 1 frt 10 kr, Gyakovity Jován 50 kr, Volity Gyura 20 kr, Momirovits Nikola 50 kr, Popovits Mojsziló 50 kr, Kovesin Milos 50 kr, Sztovits Uros 50 kr, ó-sztapári előjáróság 1 frt, Gyurisits Sztévan 50 kr, Oláh Ida (Apatin) 50 kr, Klopka Pálné 20 kr, Katanity Gyuráné 1 frt, Cseszer Antal 50 kr. Összesen 22 frt a gyűjtő-ív kapcsán az apatini járás tekintetes főszolgabírához a gyűjtő által beküldetett.

Szép ünnepély folyt le december hó 31-én a kulai róm. kath. népiskolában. Akkor osztattak ki a kulai Rácz György-féle alapítványból származó jutalomdíjak. A díjosztást eszközölő bizottság dr. Hoffmann Károly plébános, Lederer Gusztáv kir. járásbíró, Mezey Zsigmond kir. közigyűző, Puhálak György községi bíró és Hirling Nándor s. lelkesz urak képviselőiben megjelenvén a gyermekrege előtt, egy, főt. dr. Hoffmann Károly ur által mondott lelkes és gyermekeket nemes versengésre buzdító beszéd után a díjakat (6 drb 20 frankos arany) a legszorgalmasabb és legjobb magaviseletű gyermekeknek átadta. Kívánjuk, hogy a legszebb siker koronázza a nemes adakozó hazafiás áldozatát és a bizottság buzgó fáradozását. — a —

Adán „adai dalárda“ címmel dalegyet alakult 26 működő taggal. Mintegy másfél hónapja működik már, s a farsangon életképességet bizonyítottak annak tenni. A dalárda vezetője Révfi Géza adai helyettes tanító.

Üjvéi ajándékot kapott a r. k. hitközség és vele együtt az egész nagy közönség. Kedves a meglepetés, mert rég vártuk, nagy szükségünk van rá és ami a fő, igen magas helyről mosolyog le ránk, színt a r. k. torony tetejéről, ahol eddig hiába kerestük a rohanó idő feldarabolását, mert nem volt óránk. Mi ugyan sokat veszünk a régi órával, nem kevesebbet, mint egy állandó témát, a melyen mindig joggal lehetett gáncoskodni; de azért örömmel konstataljuk, hogy végrehajlására új óraszerkezet váltotta föl a régit.

Vakmerő rablók. Bajáról írják, hogy december 29-én déli 12 és 1 óra közt Fischer Márk odaváló gazdag ember lakására két álarcos rabló hatolt be. A eselőd már az előszobában észrevette a rablókat és tüzet kiáltott, mire a rablók megugrottak. A háztulajdonos sógora látta, a mint a rablók a lépcsőn lerohantak. Fischer Márktól ezeltől négy évvel egészben 200,000 frtot vittek el a rablók, de meg akkor éjjel elfogták őket s a károsult az összes pénzt visszakarta.

A cservenikai Kaszinó-egyesület m. é. december hó 31-én tartotta meg, Karl Bálint, jegyző elnökle alatt, 1888-ik évi közgyűlést. Nevezett elnök meglepő szavakkal üdvözölte a szép számmal egybegyűlt egyleti tagokat s a gyűlést megnyitottak nyilvánította. Ugyan e gyűlésen a tisztújítás is megtartott, melynek eredménye a tagoknak az eddigi hivatalnokok iránti igaz s őszinte bizalmáról tesz fényes tanúságot, amennyiben azok egyhangulag s óriási lelkesedés között újból megválasztattak, kivéve a könyvtárnoki állás betöltésére kénytelenítettünk új választás megejtésére, miután az eddigi könyvtárnok egészségükből távozott, helyébe Glatz Károly, tanító választott meg egyhangulag.

Az E. M. K. E. lobogójára Béregben Grosser Lajosné gyűjtőívén adakoztak: Tápay Péter 1 frt 10 kr, Grosser Lajosné 1 frt, Tápay István 1 frt, Tápay Istváné 1 frt, Pencz Lujza 10 kr, Tápay Ágoston 1 frt, Spitzer Márk 2 frt, Béreg községe 1 frt, Grosser Lajos 1 frt, Egy kláberista 50 kr, Gáspár Vendel 30 kr, összesen 10 frt, mely összeg a bajai főszolgabíró ur útján rendelkezési helyére küldetett.

Üjvéi üdvözlők megváltása címen a „Bácska“ kiadóhoz a megyei szeretetház javára befolyt: a rigyicai kaszinótól 10 frt, Gaiszt Béla 2 frt, Berecz Lajos 1 frt és Baráth Kálmántól 1 frt, összesen 14 frt o. é. Ez összeget öngyűjtésére Schmaussz Endre alispán ur kezébe juttattuk.

Doronyán a napokban Dimity Ávrám ottani lakos kárára 15 drb birka ellopott.

A bács-almási ifjuság 1889. évi január hó 19-én az ottani „Nagykorona“ nagytermében zártkörű táncvigivalom rendez.

Jó fogást tett újév napján rendőrségünk. Ugyanis Sztanisieson elfogta a hírhedt Szeecsujszky Glisó hírhedt lökötöt, kit jó tettei miatt országjárta köröztek. A jó madarat még az nap átadták a kir. ügyésznek.

Halálozás. Zentán Balogh Anna, Balogh Károly ottani ügyvéd leánya, a napokban 29 éves korában elhunyt.

Pályázat van hirdetve a zombori törvényszékhez algyűzői állásra.

Karácsonyi ünnep Szontán. Szontán Szaunter Ferenc, Moravesik Károly és Szabadka Ferenc helybeli derék tanítók buzgólkodása folytán 1888. évi december hó 24-én d. u. 3¹/₂ órakor megejtett ünnepélyt rendezett a helybeli értelmi közönség, szegény iskolások részére. Közös adakozás folytán ugyanis egy hatalmas, 4 méter meghaladó karácsonyfa lett felállítva a magyar iskola termében, megrakva minden kigondolható édességgel, szépséggel és gyümölcseivel. A karácsonyfa mellett pedig 3 asztalra alig fért el a gyermekeknek szánt sok ruhánemű, palatábla, palavessző, irka, gyümölcs stb. — Az ünnepeket egy kis magyar leány Schupitza Olga nyitja meg igen sikertel beszéddel, melyben a nemeslelkű adakozók bőkezűségét hálálja meg társai nevében. E beszéd után egy magyar karácsonyi ének hangzott el. Nyomban kedvelt adminisztrátorunk Erdújhelyi Menyhért szölt megfogottan e kegyeletes ünnep magasztosságáról, azon biztos reménynek adva kifejezést, hogy jövőben ezen ünnepeket mindig fényesebben fog sikerülni. (Eljen.) Következtek még néhány karácsonyi ének német, magyar és sokak nyelven, végre az ajándékok kiosztása, melyben 12 gyerek teljesen lett felruházva és legalább 300 tanuló kisebb nagyobb ajándékban vett részt. — Isten tartsa a derék adakozókat és adja Isten, hogy ezen jó szokás évről-évre tágabb kört nyerhessen.

Körözés. Nagy Sándor szabadkai illetőségű ismeretlen tartózkodású, 56 éves, magas termetű, feltűnően sovány testalkatú, hosszas arca, őszes, rövidre nyírott hajú, fogatlan, fogalkozására pincér, egy fontos fenytő ügyben leendő kihallgatása lévén szükséges, az illető tartózkodási helyének kipuhatolása s annak közlése kéretik. Szabadka, 1888. dec. 26. Rendőrkapitányság.

Pályázat. A szegedi (Bács-Bodrog) vármegyére is kiterjedő pénzügyigazgatósághoz fogalmazó gyakorlatnokot keresnek.

Kupon-nyírók figyelmébe. A budapesti áru-és értéktőzsde tanácsa január 1-én a következő hirdetményeket teszi közzé: Minthogy a magyar aranyáraké 1889. január 1-én esedékes szelvénye 20,38¹/₂ német birodalmi márkával váltatik be 10 arany forintért, a német birodalmi márká pedig helyben 1888. december 31-én 59 frt 20 kr. jegyzetett, az értéktőzsde szokások 13. §. értelmében ezennel elrendeli a tőzsdetanács, hogy a határidőre kötött és a tőzsdéi zálogügyleteknél a szelvény értéke és a folyó kamatok közti különbözetet a magyar aranyárakéknál 0,4136 frt. 100 frt névértékért, 5000 frtnyi névértékű tőzsdéi tételnél tehát 20,68 krral számítandó. — Miután az osztrák-magyar államvasutársaság részvényeinek 1889. évi január 1-én esedékesé váló szelvénye 12¹/₂ frankkal váltatik be és a Napoleond'or 1888. évi december 31-én itt 9 frt 53 kron jegyzetetik, elhatározza a tőzsdetanács, tekintettel az értéktőzsde szokások 13. §. ára, hogy időre szóló és tőzsdéi zálogügyleteknél az osztrák-magyar állam vasutársaság részvényei szelvényének értéke és a folyó kamatok közötti különbözet minden részvényénél 4,044 frt, tehát minden 25 darabból álló tőzsdéi kötésnél 101 frt 10 krral számítandó, illetve az összeg az árfolyamhoz hozzáadandó.

Topolyáról írják: Csalás büntette és fegyveres erő elleni vétségével vádolt Csekits Sándor Bács-Bodrogmegyei pacséri születésű, 50 év körüli, ref., nős, volt szűes, jelenleg foglalkozás nélküli, közép termetű, hosszas arca, szeméi sárgák, szemöldöke barna, orra és szája rendes, fogai épek, haja barna, őszbe vegyült, szakállá borotvált, bal szemé kisebb, erősen kancsal és hibás, volt pacséri lakos, ismeretlen helyre távozván, megkerestek az összes hazai bíróságok és hatóságok, hogy nevezett nyomoztatni s felfedezés esetén letartóztatni és a topolyai kir. jbiróságához kísérteteni sziveskedjenek.

Iskolaügyi döntvény. Ha valamely felekezeti iskola fentartója a politikai község, akkor az iskola-építés költségei a község összes lakosaira az állami egyenes adó arányában vetendők ki. Ily értelmű kijelentés foglaltatik a belügyminiszternek fölmerült kérdés alkalmából az 1888. évi február 24-én 12,945. sz. a. rendeletében.

Bál. A helybeli kereskedő ifjuság f. é. február hó 2-án zártkörű bált rendez.

Hirdetmény. Az italméresi jog kártalanításáról szóló 1888. XXXVI. t. c. rendelkezése (13. §.) szerint kártalanítás csak az esetben adható, ha az italméresre jogosult, vagy törvényes képviselője avagy megbízottja, kártalanítási igényét legkésőbb 1889. évi március hó 31-éig az illetékes vagyis annál a kir. adófelügyelőnél, mely adófelügyelőnek működési területén az italméresi jog gyakorolottatott, a község megnevezésével, a melyben gyakorolattott, írásban bejelenti. Felhívattak ennek folytán az érdekelt jogosultak, hogy kártalanítási igényüket, a megjelölt helyen és módon, legkésőbb 1889. évi március hó 31-éig annyival inkább jelentsék be, mert ellen esetben ezek az igények a hivatkozott törvényszakas értelmében tekintetbe semmi szin alatt sem lesznek vehetők.

Irodalom.

A „Képes Családi Lapok“ új évi száma, azon alkalmából, hogy pályafutásának tizedik évét betöltötte s a második tizedbe lépett: valóságos jubilaris szám. Rendkívül érdekes tartalmát koszoros regényírónk Jókai Mór arképe s egy gyönyörű autographált mondata. — Tolnay Lajos arképe s dr. Murányi Ármán urhoz, a „Képes Családi Lapok“ kiadó-tulajdonosához intézet irodalmi becseslő bíró levele, — Rudnyánszky Gyulának, — Tíz év“ című költőileg gazdag s ihletteljes költeménye, — Beniczky-Bajza Lenkének arképe és

„Jávör Mártha“ című érdekes elbeszélése, — Mikszáth Kálmánnak arképe és „Csejte vár és asszonya“ című kedves kis vártörténete, — Brankovics Györgynek a „Képes Családi Lapok“ szerkesztőjének arképe és „Hafiza“ című szomorujátékának, zamatos nyelven s költői ihlettel írt előjátéka, — dr. Murányi Ármánnak arképe és „Mind a kettő halott“ című esimes beszélykéje, — a „Képes Családi Lapok“ érdekes adatokban gazdag története, — továbbá az első kiadónak Mehner Vilmosnak és az első szerkesztőnek Kuliflay Edének az arképe, — képezik. „Hölgyek Lapja“ című melléklete három esimes divatképet s a családanévát, gazdasszonyokat érdeklő cikkeket, — regénymelléklete Brankovics Györgynek „A pénz“ című regényéből az első közzeményt tartalmazza. Egyszóval a „Képes Családi Lapok“ tíz éves múltjához méltóan kezdi meg tizenegyedik évfolyamát s mi csak kellemes irodalmi kötelességünknek teszünk akkor eleget: amíg a „Képes Családi Lapok“ a művelt magyar családok pártfogására ajánljuk. Hogy a „Képes Családi Lapok“ a művelt olvasó közönség igényeinek a jövőben is meg fog minden tekintetben felelni: arra nézve elég kezességet nyújt szerkesztője Brankovics György, aki mint író és publicista széles e hazában ismeretes, s akiről Jókai is úgy nyilatkozott Rudolf trónörökös ő fensége előtt, hogy: jeles író, és a kiadótulajdonos: dr. Murányi Ármán, a ki a lap érdekében minden áldozatra kész. A „Képes Családi Lapok“ előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Az előfizetési összeg a lap kiadóhivatalába (Budapest, nagy-koronautca 20.) küldendők.

Előfizetési felhívás! A most szétküldött 12-ik füzettel az „Eredeti Magyar Daltár“ II. évfolyamának utolsó számát veszik t. előfizetőink. Nyugodt lelkiismerettel gondolunk vissza a lefolyt évre, mert programunkhoz híven igyekeztünk a magasabb műgényekkel bíró magyar zenekedvelőknek olyan dalokat nyújtani, a melyek hivatva vannak a gomba módra elszaporodott selejtes dalokat kiszorítani, s a magyar dalt, a mai napig sajnálatosan lábra kapott idegenesen cifráldók, beltartalmilag keveset mondó, felületes irányból visszatérő ismét amaz egyszerű, cikornyátlan, nemzeties megerbe, melyben őseink hamisítatlan, szívhez szóló dallamai folytak. Mellékletünkön, mint ígértük, gyermekdalokat és régi magyar hallgatokat küldtünk. Utóbbiakat oly szerzőktől, a kik már rég feledésbe mentek, s a kiknek drága ereklyeként hátra hagyott művei, hogy véggé el nem enyésztek, az egyik, t. előfizetőink előtt is ismeretes, munkatársunknak köszönhető, aki fáradhatatlan az ilyenek gyűjtésében. Visszatekinve I. és II. évfolyamunkra, küldtünk eddig 176 eredeti dalt éneket és zongorára, továbbá 28 gyermekdalt egy és több szólamra s végül 4 régi hallgató magyart. Lapunk két évfolyama tehát 208 eredeti dalszerzeménnyel gazdagította zeneirodalmunkat. Folyóiratunk eddigi iránya és célja általánosságban ezutánra is változatlan marad: hírneves szerzők tollából közölni fogunk eddig még sehol meg nem jelent eredeti nép- és műdalokat, közölni fogunk cimbalomra átirrt dalokat is, sőt mellékletünkön koronként orgona elő- és utójátékokat is adunk hírneves orgonaművészekről, hogy lapunkat mentől több oldalalva tegyük. Változtatást csak a lap árában teszünk, a mennyiben az előfizetési díjat ezutánra évi 6 frtban állapítjuk meg. Abban a reményben, hogy t. előfizetőink teljes méltánylásával találkoznak, bátrak vagyunk az ár fölemelést két évi tapasztalatunk után azzal indokolni, hogy 4 frt előfizetési díj mellett csak tetemes ráfizetés mellett adhatnánk ki lapunkat. Gyűjtőknek 5 előfizető után ezutánra is tiszteletpéldányt adunk, továbbá tisztelettel kérjük mindazokat, akik zeneirodalommal foglalkoznak, de eddigelé a nagy közönség elé nem léphetek, sziveskedjenek műveiket beküldeni, s ha a képeség legkisebb jelét is felfedezték munkáikban, igyekezni fogunk haladásukat tőlünk telhetőleg előmozdítani. Az előfizetési pénzek legkésőbb január 5-ig küldendők be a szerkesztőségbe, hogy a januárban megjelenő 1-ső szám szétküldését mi is pontos időben eszközölhessük. Előfizetési ár: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Előfizetheti az „Eredeti Magyar Daltár“ szerkesztőségénél Déván (Humaydmege). Hazafüni tisztelettel Hoós János, az „Eredeti M. Daltár“ kiadó szerkesztője.

Színház.

A végrehajtó, vigjáték 2 felvonásban. Irta Ábrányi Emil. Szerelmi varázsital, operette 1 felvonásban. Zenéjét írta Müller Adolf. Előadták január 1-én.

A végrehajtó Feleki Miklós volt. Ma lépett fel nálunk utóljára. Tisztelői gyönyörű babékoszorúval lepték meg. S ezt meg is érdemelte. Háromszor lépett fel előtűnk, de mind a háromszor más és más oldalról mutatta be tehetségeit. Mert Feleki igazi tehetséges színész, a kinek szép művészi múltja van s a ki tud szerepeket igazán megteremteni. Kár, hogy nálunk többé-kevésbé apró-cseprő alakok ábrázolásában lépett fel. Az igaz, hogy ezekkel is hatott, de nem ragyogtathatta kellőképp tehetségeit. A végrehajtó ábrázolása meglehetősen közönytelen volt s a mennyire szerző sziveségéből lehetett, teljesen ki volt Feleki alakításában domborítva. Szép és őszinte jelenet volt különösen Felhévéri (Hevesi) ügyvéddel való jelenete. A melyben Hevesi is remekelt. Hevesi általában méltó párja volt mai ábrázolásában Felekének. Átgondolt és találó alakítása őszinteséggel melegen hatott. Dombay mint filozófus-tanárjelölt színtén több helyen találó vonásokkal ábrázolt. A többi szereplők is hozzájárultak nagyrészen az est sikeréhez.

A szerelmi varázsital ma másodszer került színpadra. Az összjáték határozottan egybevágóbb és simább volt a multkorinál. Dícséret illeti a szereplőket miatta. Ugy látszik, hogy egy jó rögtönzést is volt. Az egyik szereplő azt mondta ugyanis a másiknak: „menj, menj, ne rontsd itt a levegőt rossz tenor hangoddal!“ Hadd legyen igaza.

Az árendás zsidó, népszínmű 3 felv. Irta Klárné Augyal Ilka. Előadták jan. 2-án.

Tóth Antal újonnan szerződöttet jellemző színész fel lépte. Blum Dávidot ábrázolta, általában szerencsésen. Volt benne erő, hűv, őszinteség és közvetlenség. Kár, hogy több helyen dialektusos beszédmódja miatt alpa-thozba esett és visszatetszővé vált. Az ilyen helyeken és ilyen nagy szerepekben inkább gyöngíteni, mint erősíteni kell az alakítás egyes vonásait; mert az összegben úgy is eléggé kidomborodnak ezek maguktól. Ha

Tóth i
haszna
Hevesi
szerep
pás ké
Borsos
László
ábráz
halad
letne
volna.
lökét:
Hogy

S

az ált
daltár
miná
adók
képe
a dal
karnak
Mende
rolyma
Gyula
hissz
előad
Jense
lett e
nak e
még a
Kapott
nézve
Agost
inspir
Ballad
s mik
san k
az uo
nyeb
zong
tech
ötök
bariton
szést
lottak
tonál

mely
tegy
pezett
valósá
a bájo
az usz
zsongó
vagyu

pilent
Mint a
raj, ig
reink
„Ugya
a nevé
ismerje
Raicli
Falcio
ties E
Szigra
Vilma
Bergm
Traub
Dalino
Pöschl
Sót a
tehát

zsasa
négye
Egész
csak
csoda,
igényo
a szeg
igy ja
semmi

is volt

I
tudni,
és fele
belül
udvar
tudni,
került
latság
négye
válasz
nat, a
retnéu
ne fele
négye
gálni is
a mikro
tik.“
szabad
igérke
drága
kozant
hatodik
dolja m
az a sz
gadja
fel.“
szép et
Sanyi
már ve

Tóth igazán „szerződött” tag, akkor kimondjuk, hogy hasznavehetőnek és gondolkodónak tartjuk. Csak hogy Hevesi is ilyen jellemű; kell-e tehát kettő?! Százi szerepét Bánházi játszta, többször elég melegen. Moóri pompás kerőt mutatott be, meleg és jellemzetes ábrázolással. Borsodiné Bettje könnyed és ügyes alakítás volt, Deák Lászlója mókázó, színtelen, unalmas. Sásáné Rózsáné ábrázolta, általában igazi páthosszal, sikeresen. Szébeni halad. Belme őszintén tudott haldokolni. Mocsári vénit-hetné magát egy kissé, sőt ezt Bánáthné is megtehetné volna.

Egyre kell különösen figyelmeztetnünk a szereplőket: ne hagyják az ajtókat a színpadon mindig nyitva. Hogy miért, azt hiszem, ők is fogják tudni.

Szilveszterest a kaszinóban.

Régóta vártuk és most sajnáljuk, hogy elmúlt. Ime az általános hangulat mérője. Mert hát a mi kaszinói daltársulatunk fellépte egy-egy kis esemény lett már minálunk. Az előadott darabok válogatottsága s az előadók minden ízében gondos előadása komoly tárgyát képezheti a közfelfigyelmek. Verdi *Bordala* (Ernániból) a dalárda férfiarának ily szabatos előadásában mind a karnak, mind a karmesternek igazán dicséretre válik. Mendelssohn *Nocturne-je* (Nyáréji álomból) Spath Károlynak (hegedű), Bergmann Ágostnak (zongora) és Bieber Gyulának (harmonium) előadásában került színre. S azt hiszik, hogy ezzel mindent megmondottunk, amit az előadás dicséretére kiemelhetnénk. A harmadik szám Jensen Adolf Lány fuvalom-ja volt. Zongorakíséret mellett énekelte Tessényi Vilma kisasszony. Gyönyörű altjának csengésével és előadásának finom szabotosszával még a legszigorubb kritikával is szembeszállhatott volna. Kapott is megérdemelt tapsot eleget. A negyedik és ránk nézve legérdekesebb számot a karmesternek, Bergmann Ágostnak 15-ik szerzeménye, *Balladája* képezte. Meleg inspirációval és mely zenészi tudatossággal készült e Ballada. Bevezető elbeszélő-thémája komoly és meghatározó mikor a közfelfigyelmekbe csap át, még mindig fájdalommal s az utolsó akkord durhangzatában, hogy szinte megkönyebbülve és kiengesztelődve érezzük magunkat. A szerző zongorakísérete mellett Spath Károly játszotta, kitűnő technikával, művészi felfogással. Szerzőt kitapsolták. Az ötödik számot Mihályi Ernő dalai alkották. Kellenes bariton hangjával és érzelmes előadásával általános tetszést aratott. Végül Gumbert „Jókedv” keringőjét hallottuk a dalárda vegyes karától szabatos és tisztán intonált előadásban.

Még egy művészi számról kell megemlékezni, a mely ugyan a programba nem volt felvéve, de a mely tényleg minden számmal élénk felhangzó kíséretet képezett s különösen szoprán hangú művészeink életrevalóságát kétségbevonhatatlanul bizonyítja. Ez pedig az a bájosan zsongó dallam-kar, a melynek szövege még az uszonnai kávézó maradt meg. Tapsot ugyan ez a zsongó-kar nem kapott, de tartós dicséretet ime e helyen vagyunk neki kötelesek adni.

S most fel a táncra! S ugyan van-e a két óráig pihent fiatal lábra nézve ennél kellemesebb élvezet? Mint a pihenésből hirtelen felriasztott ezerszínű pillangó-raj, így gomolyodott egyszerre össze a mi táncos tündérek csoportja. Ritkán láthatni ennél szebb képet. „Ugyan kérem, mondja el nekem valamennyi szép nőnek a nevét itt” — mondja egy vidéki ismerősöm — „hadd ismerjem meg valamennyiüket.” Jó; de aztán figyeljen. Raichl Etelka, Schaffner Angela, Schneiderbauer Elza, Falcione Mariska és Józsa, Bittermann Hermína, Parcesics Etelka, Trischler Nina, Gromilovits Mariska, Frey, Szigriszt kisasszonyok, Thim Antónia, Wolf Ida, Tessényi Vilma és Flóra, Dalmay Hedvig, Lang k. a. Asszonyok: Bergmanné, Bittermanné, Schaffneré, Halmné, dr. Traubné, Szauerborné, Környeiné kedves testvérével, Dalinovszkyné, Trischler Ferenéc, Sztrilichné, Heinczné, Pöselhne, Raichlné, Staudacherné, Baumanné, Csarschné. Sőt a mi kedves színésznőnk, Dombayné is itt van. Most tehát csak választhat táncosnőket, ugy-e?

Ritkán tartott még multság ily sokáig és ily rózsásan. Reggeli négy órakor kezdtek meg a második négyest. Harminc pár táncolta. S milyen jó kedvvel! Egészen olyan volt még ekkor a terem képe, mintha csak most gyűlték volna össze a legelső táncra. Nem esoda, mert a tréfás tombola csaknem két órát vett igénybe. Jutott nyereség mindenkinél — csak a szegény kritikuskak nem. Vigasztalták is többen; hja így jár az, aki mindenkinél ád, végre neki nem jut semmi.

Az estnek különben nem egy komikus eseménye is volt.

Ilyen az én Sanyi barátom esete is. Tetszik talán tudni, hogy ez az én jó barátom rendkívül szórakozott és feledékeny. Ezért esett meg rajta ez az eset. Körül-belül két héttel a kaszinói multság előtt életre-halálra udvarolt egy szép szöke kisasszonynak (no mert, tetszik tudni, ez is az ő jó tulajdonságai közé tartozik). S szóba került a közelgő multság is. „Lesz szerencsénk a multságon kisasszony?” „Mindenesetre.” „Szabad-e egy négyest kérnem?” „Jó. Válasszon.” „Tehát — tehát — választom az első. Szabad?” „Igen szívesen.” „Bocsánat, a másodikikat — a harmadikat — valamennyit szeretném. Szabad?” „Ejnye, de nosz. Jól van. De el ne felejtse!” — A multság megérkezett; sőt vele a négyes is. Az én jó Sanyi barátom, aki mellesleg iddó-gálmi is szeret, csak akkor kezdett a négyesre gondolni, a mikor már elhangzott a hivatalos „vis-à-vis kerestek.” Hamar oda ugrik egy bájos barna kisasszonyhoz: „szabad az első négyesért eszedeznem?” „Sajnálom, már ígérkezve vagyok?” „Hát kegyedtől szabad kérnem, drága Mariska kisasszony?” „Szabad, de késő; foglalkoztam.” S így jár a harmadiknál, negyediknél, sőt a hatodiknál is. Nem táncolok, nincs táncosnő — gondolja magában s kifelé indult. „Sanyikám, lelkem, ott az a szép szöke kisasszony táncos nélkül maradt” — ragadja karon a rendező — „segíts ki bennünket, kérd fel.” „Örömmel. Nagysád, szabad kérnem?” „No maga szép ember; hát ennyi ideig kell maga után várni?” Sanyi meghökken; hiszen ő minden négyesre le volt már vele foglalva. „Bocsánat... odakinn letartóztattak;

de most már a kegyedé vagyok — örökre.” Oh a nosz! S még milyen örökre!...

Azt hiszik ugy-e kedves olvasóim, hogy jó dolog tudósítónak lenni? Azt dicséri meg az ember, aki neki tetszik s ugy, a hogy neki tetszik. Soha se irigyeljük. Nem valami kellemes munka ám az.

„Hallottad?” „Mit, kérlek?” „Hogy lefőztek, hogy csuffá tettek? Látod ott azt a barna kisasszonyt?” „Látom.” „Ismered is?” „Ismerem.” „Hát tudd meg, hogy az nagyon furcsa modoru ám. Engem kikoszarozott s rögtön egy másikkal — látod, avval a görbe lábúval ment táncolni. Barátom, ha őszinte jó barátom vagy, ezt kiteszed az újságba.” „De kérlek...” „Mit? te kérsz... jó, látom hogy... kiteszem, kiteszem, csak ne heveskedjél itt...”

„No, már ez csak iszonyu dolog.” — „Micsoda, kérem?” „Hát nem látja uraságod, hogy ezek a párok nem törődnek a rendezővel semmit? En azt mondom „balra” és ők mennek jobbra; én lassan mondom, ők gyorsan futnak. Ugyan kérem, tegye be uraságod ezt is az újságba. Hadd tanuljanak egy kis rendet.” „De kérem...” „Uraságod kér? Tehát pártolja őket? Hát...” „Jól van kérem — megteszem.”

„Ez mégis csunyaság.” — „Micsoda, drága Nagysád?” „Tíz tombolajegyem volt és — mégsem nyertem semmit. Ez már sok. Ez csalás. Ilyet én kikérek magamnak. Azért, hogy azok az urak engem nem ismernek...” „De kérem, hiszen én sem nyertem, pedig tizenöt jegyem volt.” „Maga egészen más. Maga fiatal ember; de én nő vagyok. Ha maga jó ember, ezt mindenesetre kiteszi a „Bácskák”-ba, különben...” „Megteszem, drága kisasszony...”

De nem elég-e már ennyi?!

A nyereségtárgyak összeállításától a szellemesség meg nem tagadhatni.

„Csak ezt a „családi allegoria” nyereséget nyervehetem” — mondja egy házassandó fiatal ember — „milyen szép ajándék lehetne az a jegyesemnek.” Megnyerte, de mindjárt el is dugta azt a szép két — papucsot.

„Nekem csak a táncmester kell” — mondja egy aranyos fiú — „milyen jól megtanulok majd mellette táncolni.” Megkapta... egy gyönyörű öt krajcáros nádpálca volt...

„Idegerősítő” mondja a hatvanhatodik szám. „Jaj, csak én nyervehetem” — kívánja egy kedves ideges menyecske. „Legalább kigyógyítanám magamat.” A szomszédja nyerte s majd halálra ijesztette vele a kis idegest, olyan rikácsoló hangu találmány volt.

Legtöbbször értek a virágcsokrok. S milyen ravasz ő fortunasága! Minden esokornyerevény szép hölgyeknek jutott.

Az én druzsám járt legjobban. Minden ételt és italt ő nyert meg. „Egy tál fánk.” — Általános a h. Nesze neked udvariasság. Ezt meg kell enni, el kell kínálgatni az ismerősöknek. „Tessék... tessék!” Tíz perc múlva az én druzsám csak az tíres tálat szorongatja. Neki nem jutott egyetlen egy sem.

A tombolát egy fiatal ember csinálta. Gyönyörű virágkosarat nyert. Hát ezzel most mit csináljon? Melyik kedves szép ismerősének adja? Hát ha ez, vagy az megharagszik reá, ha nem neki adja? Milyen gond... Mondják, hogy ettől a perctől rettenetes főfájásról panaszkodik, a mely semmiféle homeopathiai szernek nem enged...

Van nekem egy könyvmoly barátom. Ennek mindig csak a „tartalommutató” nyereségre fáj a foga. Ez bizonyosan valami angol nyelvűtannak a tartalomjegyzéke lesz. S oh Fortuna! Megnyerte... egy boros hordóba való csapat volt.

Mindenki jól mulatott, csak a szegény tudósítónak nem volt nyugta. Híre járt, hogy Feleki is eljön a multságba. Nosza rajta, megírja a tudósító már két nappal előbb szépen az egész referátát, persze mindenütt Felekit téve középpontul. De egy óra, két óra... négy óra, Feleki nem jön. Mi lesz most? Ujat kell írni egészen. De mit? Az ég tudja és hogy ime megtörtént, Isten bocsássa meg!...

Virág és leány.

Virág körül, leány körül,
Derült legyen köröskörül
Az isten örök kék ege
És minden szem tekintete.
Mi zord, mogorva: bánt.
Szélid fény üdvözölje itt
Az Alkotás legszebbjeit;
Virágot és leányt.

Virág felé, leány felé
— Hol csak terem, mindenfelé —
Letörni ah! ne nyuljatok
Szentségtelen kezek, karok!
E vétek bántva-bánt.
Ugy fáj, ha porba tépedes,
Gyöngéden érintsen kezed
Virágot és leányt.

Virág felett, leány felett
Ápolj nemes érzelmeket.
Szeresd, mi rajt' örökre szép,
Büvös-bájos költészetét.
Ne tedd, mi sért, mi bánt.
Hevitse kebled' tiszta tűz,
Mulásukig szivedre fűzz
Virágot és leányt.

Dömötör Pál.

A NÉYTELEN HŐSÖK.

Mintha végmegsemmisülésünket határozta volna el a magyarok istene; oly bőszerű erővel rontott ránk Európának fele népe.

De élt a magyar nemzetben még a honszeretetek

szent lángja és ez győzelemről diadalra vitte büszkén lobogó zászlainkat.

Az atya otthagya családját, a fiu szüleit, a vőlegény menyasszonyát. A könyvei mellett gúgoló tudós félredobta tollát és a karddal cserélte azt fel. Aki tegnap még a szószékéről istent dicsőítette, az ma egyik kezébe fesszületet, a másikba kardot ragadott.

Mintha a jókedv örök időkre látszott volna száműzöttnek, oly ijedten komolyan társalogtak az emberek. De még a gyermekek játéka sem volt oly vig, mint máskor.

A haza veszélyben van!

E szózat megtalálta az utat a szívekbe. A Kárpáttól az Adriáig megértette minden magyar ember.

Visszhangra talált a nemzet eme felajdulása a nagyenyedi kollégium falain belül is.

Csapatonként jelentkeztek a honvédekhez való felvételüket kérő tanulók. Tizennégy éves fiúk kértek egyen ruhát, és ha koruk miatt gyengéknek találtattak, sirva fakadtak.

Csak Nagy Vince, a kollégium büszkesége, tanárainak kedvence, habozott még. Nem mintha nála kisebb mértéke lett volna a hazaszeretnek, hanem szegény szüleinek könyörgő levele tartotta vissza.

Azt írták neki, hogy nem tudnának hová lenni a sok aggodástól miatta. Ne felejtse, hogy leendő kenyérkeresőjüket vesztenék benne, ha inkább hallgatna a haza, mint szülei szavára és felesapna katonának.

Vince szomorúan ballagott a városháza felé. Arcán meglátszott a kemény lelki tusának nyoma. Itt az aggságban megtört szüleinek, amott rabláncra vert szegény hazájának képe! Melyikre hallgasson, melyiket kövesse?

Társai megpillantván őt, azonnal feléje siettek. Gyere pajtás, mondták, mert:

„Sehonnai bitang ember.

Ki most, ha kell, halni nem mer!”

És győzött nála „a sokat szenvedett, a bölcsünk felett örökös és nyugalmas sírt adó legjobb anya”: a haza iránti szeretete!

Vége volt a verboválásnak.

200 fiatal, erőteljes és jobbára művelt ifjakból álló csapat sorakozott a városháza előtti téren. Köztük Nagy Vince.

A verbováló tiszt megegyeszer szemlét tartott kis csapatja felett. Büszke volt rá. Délcegebbnél, délcegebb fiúk sorakoztak egymás mellé.

Féltora múlva megperdült a dob, az ijak ajkán pepig meggesendült a lelkesítő dal:

„Talpra magyar hí a haza

Itt az idő most vagy soha!”

És a kis csapat megindult! Mindig messzebről hallatszott a dal egy-egy elhaló akkordja, a lépteknek dübörgése.

A távolban eltűnő csapat után bámuló tömeg pedig kíváncsian találgatá: „Hej, melyikök tér vissza? Melyikök marad ott?”

Napokig tartott a menetelés. Hol valamely meredekek hegy oldalán fel vezetett csapatunk útja, hol pedig eső-áza, ragadós agyagföldön át. A csillagos ég szabad boltozata alatt volt hálóterem, a hevenyében rakott tábori tűz, kandallója! Éhezve, fáva érték végre vitézeink Bem apó táborába. Fáradtan telepedtek le s míg szalonnájukat pirították, még meglehetősen vígan társalogtak, kivált akkor, mikor csupa véletlenségből oda vetődött melléjük egy rettenetesen kifent bajszu huszár káplár is. — Az mesélt nekik szörnyűbbnél, szörnyűbb dolgokat, s azokat persze mind ő maga művelte! Egyebek közt következőképp folytatá hálás publikuma előtt meséjét:

„Egyszer”, ugymond, „előőrsnek voltam kirendelve ötöd magammal. Harapni való sötét volt. Erdőn és bozótton át kellett haladnunk. Tudtuk, hogy az ellenség már csak 10—12 kódbánsyira lehet tőlünk, miért is meglassítottuk lovaink járását. Egyszerre az én lovam csak elkezde kapálódzni s mielőtt még megtudhattam volna, mi-baja? előtűnik terem vagy ötven vasas német. No fiuk! mondom, ne engedjétek a németnek! Aztán neki rontottunk a vasasoknak, mint a veszett fergeteg, és nem teltett két minutum sem, nem volt a németnek se hire, se hamva!”

Persze volt álmélkodás a vitéz káplár urnak eme szavai után. S talán még eklatánsabb példákkal is illusztrálta volna hősi pályafutását, ha egy hihetetlen Tamás természetű bakagyerek oda nem szól neki: „Az ám, ha az a bizonyos ötven vasas német nem valamely oláhnak a birkanyája lett volna!”

Volt nevetés! No már erre aztán jobbnak találta, a vitézségén esorbát szenvedett káplár uram az elpárolgást! — Kimerült barátaink pedig kinyújtózkodtak a nyirkos földön. Meleg otthonról, szerető szülekről, testvérekről, avagy szabadságról és dicső győzelemről álmodtak. Talán el is felejtik az elmúlt napok fáradságait, ha a pergő dob újra a rideg valóra nem ébreszti őket... Sorakoz és indulj! És ők sorakoztak és indultak minden nap ezen-tul! Már több esatát is vívtak, változó sikerrel. Nagy Vince tüntette ki magát legjobban társai közül. Bem hadnagygyá léptette elő. Társai, kik vele egyszerre követték a haza hívását, valóságos imádattal csüngtek rajta. Szereték bátorsága s őzietlen barátságáért. Szinte magától értetődő dolognak tartották, hogy ő mindenben első legyen!

Csak hogy az a lelkes kis csapat, mely Enyeden még 200-at számlált, azóta nagyon megfogyott. A bőven arató halál, már több, mint hatvan tagjától fosztotta meg.

Hány szüle, hány szerető bíratta már azóta elesett, soha többé vissza nem térő kedvesét!!

Egy időben tevékeny sürgés-forgás volt a magyar táborban észlelhető.

A legénység közt elterjedt a hír, hogy nagy esata előbestéjén állanak.

Ugy is volt.

A két osztrák tábornok egyszerre lépett akcióba Bem ellen.

Bem elől, hátul szorítva, a sáskaszerű oláh lázadókkal folytonos küzdelemben megkezdette maroknyi seregével. A hadi történelemben páratlanul álló, fényes vissza vonulását Piski felé. Itt megállott. A piskii szoros és hidja sikeres megvédésétől függött egész Erdélynek sorsa.

A magyar sereg tábornokát nyomban követő egyesült osztrák haderő nem sokáig váratt magára; azonnal megkezdte az ágyuzást.

Jó magyar vitézeink keblében nem dobogott hevesebben a szív, mint máskor. Néma kézzorítással bucsuztak el Vince és társai egymástól. Arenkon a legnyugod-

tabb és legkomolyabb elszántság kifejezése honolt. Fegyelmes szemlélő így látva őket, fenséges nyugalmokban, előre mondhatta volna, hogy ezek halni igen, de megfutatomni nem fognak soha!

Nem látta ellenség még a hátukat!
Midőn az ellenséges lovasok támadást intéztek, a Máriások kellő puskaszóval fogadták őket, mire azok hirtelen eltűntek. Most a füstfellegekből egyszerre kibontakozott az ellenség tulnyomó gyalogsága, mely méltóságos lassúsággal közeledett a magyar sereg felé.

Magyar ember még soha sem olvasta ellenségének számát! — Hát, hogy olvasta volna a mi derék magyar katonánk?

Mint a mennydörgés résztjósó moraja harsant fel egyszerre honvédeink ajkán a jelszó: „Rajta, rajta!” Azután kilötte mindegyik fegyverét, de nem töltötte meg másodszer, hanem mielőtt még a megszeppent támadó célba vehette volna ellenfelét, már szívében érezte annak szuronyát.

A megdöbbenet osztrák csapatok már-már futásnak indultak, nem bírván ezen szokatlan, minden hadi tudományt kigunyoló, de mindent magával söprő rohamnak ellent állni; Urbán tábornok azonban még idejében észrevette a veszélyt, mely csapatjait elpusztulással fenyegette, és gyors segílyt küldött azok megmentésére.

Honvédeink, nehogy kettős tűz közé szoruljanak, a legszebb rendben vissza vonultak, de mindig a recel fordulva az ellenségnek.

Nem sokáig nyugodhattak. Az ellenség vérszemet kapva, újabb támadást intézett. És most fejlődött ki a híd körül az az örök nevezetességű makacs harc, mely a magyar honvédek minden időre biztosította: a legjobb katonák elnevezését.

Bem megtartotta a hidat és vele Erdélyt. De milyen áldozatok árán?

Nagy Vince és hú bajtársai, mint a bős oroszlánok küzdöttek. Mindenütt, hol legádázabb dühvel folyt a harc, ott voltak ők a halált megvető ifjú hősök, és midőn Vince látta, hogy zászlótartójuk, golyótól találva ingadozik, kiragadta kezéből a zászlót, meglöbögte háromszor a feje felett, azután elkialtotta a bátorító jelszót: „Rajta, rajta!” és előre rontott.

Rohanó csapatjától csak az maradt el, kit a halál tartott vissza.

Hej, csakhogy a halál visszatartotta őket mind!... Holttetekem felett el, tovarobogtak a harci paripák, felismerhetlenné tevé, most már békességgel egymás mellett nyugvó barátot, ellenséget.

Ó nékik nem szánt a történelem külön lapot, nem tud róluk senki. Névtelenül, jeltelenül borul közös sírjuk felé a hant.

Csak egy-egy madár száll olykor sírjukra, egy-egy virág kél rajta tavaszkor; talán a hősök véréből oly haragosan piros annak is a színe?...

K. L.

Naptár. Január.

Havi és heti nap	Katolikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orsz naptár
4 Pént.	Titus p.	Izabella	23 40 vértanu
5 Szom.	Teleszfor	Simon	24 Eugen
6 Vas.	F Vízkereszt	Vízkereszt	25 N. Karácson
7 Hétfő	Bálint	Lucian	26 B. Assz. elj.
8 Kedd	Sörény	Erhard	27 István vért.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.

Helyettesíti:

Laptulajdonos és kiadó: BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

5420. szám.

kig. 1888.

Pályázat.

Vilóvó községében megüritült községjegyzői állásra pályázat nyitattik.

Felhívtnak pályázók, miszerint képesített-ségüket igazoló bizonylattal felszerelt kérvényüket 1889. évi január hó 30-ig alulirotnál nyujtsák be.

Ezen állással 600 frt évi készpénz fizetés és 150 frt lakbér átalány van összekötve.

A választás 1889. évi február hó 14-én délelőtti 9 órakor fog megtartani.

Titel, 1888. évi december hó 29-én.

Horváth György,
szolgabíró.

3-1

5262. szám.

kig. 1888.

Pályázat.

Felső-Kovil községében 300 forint évi fizetés s a községi jegyző által magán munkálatok után megyehatósági határozat értelmében szedhető díjak fele részével javadalmazott községi írnik állásra pályázat nyitattik.

Folyamodók felhívtnak, hogy jegyzői oklevéllel is felszerelt kérvényeiket 1889. évi január hó 13-ig alulirotnál nyujtsák be.

A választás 1889. évi január hó 15-én fog megtartani.

Kelt Titelen, 1888. évi december hó 17-én.

Horváth György,
szolgabíró.

3-3

Carolinengrube köszén a legolcsóbb fűtőanyag, teljesen

Hirdetmény.

A legjobb és legolcsóbb fűtőanyag a „Carolinengrube“ porosz szalonkőszén,

mely nemcsak gőzmalmak és gyárak számára szolgáltat kitünő fűtőanyagot, hanem esélési célokra is föltulmulhatlan, mivel hatályos parazsa **gyorsan és sok gőzt** fejleszt: azonkívül **teljesen szagtalan és salakmentes.**

Ezen köszén Zombor és környékére nézve kizárólag a zombori kerületi főraktárban, Trefort-utca, Weidinger- (ezelőtt Stein) féle házban megrendelhető és kapható.

Megrendelések kocsirakományokra és egyes zsákokban **pontos mérték** mellett bérmentesen házhoz szállítva eszközöltenek.

Id. GOLDFÁHN LIPÓT,

a Hohenlohe herceg porosz-sziléziai köszénbányáinak Zombor és kerületi megbízottja.

6-4

1 méterháza Carolinaengrube köszén egyenlő 2 méter-

Hirdetmény.

Lalicy község határában fekvő szálláson szükséges gazdasági épületek előállítás munkálataira ezennel árlejtést nyitok s felhívom a netán vállalkozni óhajtokat, hogy **1889. évi január 21-én, azaz huszonegyedikén délelőtti 10 órakor** Hódásghon, lakásomon a vállalati árnak megfelelő 10% bánatpénzzel ellátva megjelenni sziveskedjenek.

A terv és költségvetések alulirotnál bármikor megtekinthetők.

Az építkezéshez szükséges téglát építettő adja. A téglán kívül az előirányzat 7500 frt.

Hódásgh, 1888. december 25-én.

Rausch Ede.

2-2

7102. sz.

tkvi 1888.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Lippert Ferenc ügyvéd zombori lakos végrehajtatonak Németh József zombori lakos végrehajtást szenvedett elleni 250 fit tőke és járulékal iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a zombori kir. járásbíró) területén levő, a zombori 1976. sz. tjkvben A. 5938-5940. hr. sz. alatt foglalt Zomborban Ezeleense külvárosban fekvő 531. ö. i. számú ház és 197% ö. beltelkére az A. alatti adóbecslési bizonylat alapján megállapítandó o. é. 720 frt kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1889. évi január hó 29-ik napján délelőtti 9 órakor** e kir. törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% át készpénzben, vagy az 1881. LX. törvényeikk 42-ik §ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX t. c. 170. §a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1888. évi július hó 11-én.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Mutatványszámok ingyen és bérmentve küldetnek.

Magyarország legolcsóbb és legdiszesebb képes hetilapja a

„Képes Családi Lapok.“

Mint társadalmi, szépirodalmi s ismeretterjesztő hetilap eddig is megbecsülhetetlen szolgálatokat tett a magyar nemzeti közművelődésnek, ma azonban nemcsak kiváló tényezője a magyar irodalomnak, hanem nélkülözhetetlen barátja a magyar művelt családoknak. Változatos, élénk s a legszigorúbb kritikát is kiálló olvasmányai: a legjellesebb magyar írók tollából erednek s a külföldi irodalomból csak a zínaranyat mutatják be az olvasó közönségnek. A gondos, élénk szerkesztés, az izléses és díszes kiállítás, az eszme és az érzelennemestítő tartalom, a jól ízlés, a legjellesebb külföldi lapok képeivel versenyző művészi kivitelű képek szellemi kincsese avatják minden számát.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK“

előfizetési ára

„HÖLGYEK LAPJA“

című dívatmelléklettel és a külön könyvvé beküldhető regény-melléklettel együtt:

Egész évre . . . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . . . 1 frt 50 kr.

Előfizetések legcélszerűbben póstautilványon küldendők.

Mutatványszámokat ingyen

és bérmentesen küld és előfizetéseket a hó bármely napjától elfogad a

„Képes Családi Lapok“

kiadóhivatala

Budapesten, V., Nagy-korona utca 20. szám.

Teljes száma példányokkal még mindig szol. áthatunk.

Mutatványszámok ingyen és bérmentve küldetnek.

Zombor, 1889. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából

1827. szám.

1888.

Árverezési hirdetmény.

Alulirott Béreg község elüljárói részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint az 1883. évi XX. t. c. 3. §-a alapján a község tulajdonát képező vadászati jog, hat egymásután következő évre, vagyis 1889. évi augusztus hó 1-től 1895. évi július hó 31-ig terjedő időtartamra **1889. évi január hó 27-én d. u. 3 órakor** Béreg község-házánál a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni.

Az árverezési feltételek az árverezni szándékozók által a hivatalos órákban a jegyzői irodában megtekinthetők.

Béregben, 1888. évi december hó 24-én.

Grosser Lajos, jegyző. **Radicsev István,** 3-2 biró.

4540. szám.

kig. 1888.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodroghvármegye zsabylai szolgabíró-sága részéről közhírré tétetik, hogy Goszpodince községben leköszönés folytán üresedésbe jött községi szülésznoi állomás pályázat útján fog be-töltetni.

A választás napja **1889. évi január hó 15.**

Évi fizetés 80 frt, a szüléseknél segédkezés 1 frt. A szegényeknek ingyen. A szerb nyelvbeni jártasság igazolandó.

Felszerelt kérvények a fenti napig ezen szolgabírósnágnál benyujtandók.

Kelt Bács-Bodroghvármegye zsabylai járás szolgabírói hivatalánál, 1888. évi december hó 17-ik napján.

Főszolgabíró hiv. táv.

Késmárky Gyula,

3-2

szolgabíró.

Hirdetmény.

Az „Ada-moholyi egyesült takarékpénztár“ tisztelettel meghívja részvényesit

az 1889-ik évi rendes közgyűlésére,

mely a választmány határozatából **1889. évi február hó 3-án délelőtti 9 órakor** az intézet saját helyiségében fog megtartani.

Gyűlési tárgyak lesznek:

1. Elnök választás.
2. Az igazgató és felügyelő bizottság évi jelentése.
3. A zárszámadás és mérleg bemutatása. A felmentvény megadása.
4. A tiszta-nyeremény felosztása.
5. Igazgató választás.
6. A választmány és felügyelő bizottság kebeléből sorrend szerint kilépő tagok helyett új tagok választása.
7. Indítványok.

Jegyzet. Az alapszabályok 56. §-a értelmében csak azon részvényesek bírnak szavazati joggal, kik részvényeiket a közgyűlés előtt — 8 napon belül — az e célra kiküldött bizottságnak bemutatják.

Adán, 1888. évi december hó 30-án.

Gyetzay Béla, Jablonszky József, választmányi tag, jegyző. 3-1 elnök.